

En känd man i östra Jämtland på 1800-talet var Erik Kämpe, född 1801-07-14 och död 1880-03-13. Han var fångförare, brännvinsfiskal, gevaldiger (poliskonstapel) i Ragunda. På 1850-60 talet var han landbonde på furirbostället i Östansjö, Håsjö. Han var gift med Ingrid Katarina Amreus, f. 1800-09-03.

År 1843 natten mellan den 4 och 5 september förövades inbrott i Ragunda kyrkas sakristia och kort före i Håsjö kyrka, varvid åtskilligt av dessa kyrkors tillhörigheter fördes bort. Genast efter erhållen underrättelse skyndade Kämpe efter tjuvarna. Först begav han sig till Sundsvall där det hölls marknad och därefter till Hälsingland, där han hos en f. d. fjärdingsman påträffade ett av kyrktjuvarna även stulen häst, vilket genom byte med tjuvarna kommit i en fjärdingsmannens händer. Kommen tjuvarna på spåren återvänder Kämpe för att till ägaren för att återlämna den stulna hästen och överlägga om det fanns skäl för att fortsätta efterspaningarna, utan utsikt att få kostnader och besvär i mer eller mindre mån ersatta.

Kämpe hade få för ändamålet redan tillryggalagt 74 mil vilken gjort plånboken tom . Den 17 januari påföljande år begav han sig ånyo på väg efter tjuvarna, vilkas spår han följde ända ner till Värmland, där han 11 och en halv mil nordväst om Karlstad äntligen nådde och fasttog dem. Efter rannsakingen slut räknade Kämpe att han med dessa brottslingars fasttagande och bringande till det förtjänta straffet rest 360 mil, varunder han mer än en gång behövt sin själsnärvaro för att undgå de många livsfarligheter som dessa resor inneburit. Under nära 30 års tid hade Kämpe varit fångförare i Ragunda varunder han uppdagat en stor mängd brottslingar och brott, däribland tvenne mord. År 1855 den 14:e juli blev han av länsstyrelsen förordnad till brännvinsfiskal och som sådan gjort 27 beslag och åtal för vilka alla de åtalade blivit bötfällda. Endast tvenne fångar har rymt vilka båda inom dygnet åter blivit fasttagna.

Makarna hade två sönder, Olof, f. 1830-05-16, som tog efternamnet Nordenström och Anders Kämpe f. 1833-08-04. Bröderna koloniserade Kämpensborg kring 1860-talet. Senare flyttade föräldrarna till sonen Anders i Kämpensborg.

Olof Nordenström blev känd bl. a för sina dikter och kallades allmänt för "Kämp-Olle".

Anders Kämpe hade en son vid namn Simon Jonas Kämpe f. 1877-06-17 och kallades allmänt för "Kämp-Ante".

Not:

De mord som Kämpe utredda var dels det som rörde Nils Håkansson och dels det i Övsjöbyn som utfördes av Per Nirsa.

Kämpensborg hade tidigare namnet Gruvberget. Furirbostället är den gård där Olinder i Östansjö nu bor. Erik Kämpe flyttade till Mörtsjö skog/Gruvberget omkring 1870. Då hade sonen Olof flyttat till Böle i Fors socken. Bostället som sedermera fick namnet Kämpensborg skänktes av staten för att där öka bosättningen .

Olof Nordenström inför tinget

1855 den 19 januari

P.D. Till detta ting hade kronolänsmannen P.Hoflin låtit inkalla inhysesmannen Olof Nordenström från Håsjö att svara för det han skall vid flera serskilda tillfällen, icke allenast med smädeord förölat, utan äfven med hugg och slag öfverfallit sina föräldrar, arrendatorn Eric Kämpe i Håsjö och

hans hustru Sigrid Chatarina Amréus. Och då detta mål nu till handläggning företogs, inställde sig båda parterna personligen tillika med bemålde Eric Kämpe hvilken sednare, å egna och sin hustrus vägnar, besvarade åtalet under uppgift att sonen senast vid ett tillfälle sistlidet års sommar våldfört sig å Kämpe genom att draga honom i håret och sparka honom, och vid ett tillfälle under förutgångna vintern hade han inne i sina föräldrars stuga, under (*kampet från vara*), med våld tagit sin moder och satt henne på en stol vid dörren under yttrande, att hon skulle sitta der tills den Onde komme och tog henne.

Tilltalade Olof Nordenström, som uppgaf sig vara 24 år gammal och hafva sedan barndomen vistats hemma hos sina föräldrar ända tills han sistlidne höst flyttade till Håsjö by der han numera ware skrifven såsom inhyses samt upplyste att han förutgångna våren ingått äktenskap med torparedottern Carin Jonsdotter från Bispgården, med hvilken han hade ett barn, erkände väl att han wid åtskillige tillfällen sagt smådeord mot sina föräldrar men nekade, att han någonsin (*äfnat*) våld emot dem. Wäl hade han någon gång, då fadern welat misshandla honom, sökt att med våld slita sig ur hans händer, men såsom ursäkt härföre androg Nordenström, att han som oftast blifvit utan skälig anledning våldsamt behandlad av sin fader. I öfvrigt förmålde Nordenström, att han helt nyligen inför sina föräldrar ångerfullt erkänt alla de förolämpningar han mot dem begått samt bett föräldrarna om förlåtelse och äfven erhållit densamma af dem med löfte att allt det förflutna skulle vara glömt, hwarför det ware honom högst owäntat att nu se sig av dem angifwen för förseelser dem han trott vara för länge sedan förgätna. I öfvrigt uppgaf Nordenström på fråga från domstolen att han tillfarene icke varit tilltalad för annat brott än för slagsmål å en påjke, derom rannsaking skall farewaret vid 1850 års höstting wid detta tingslag.

På gefven anledning förklarade härefter Eric Kämpe att han och hans hustru wäl försäkrat deras son om förlåtelse för hans förolämpningar mot dem, men att detta skett med förbehåll om bättring å hans sida. Som likaväl sonen sedermera vid flera tillfällen wisat mot dem ett uppstudsigt och oanständigt uppförande hade de beslutat att låta lagligen beifra hans förbrytelser mot dem i tanke att lagens näpst möjligen skulle kunna förmå honom till besinning af det brottsliga i hans förhållande och hos honom för framtiden merka någon förbättring.

Härefter inlemnade (*actor*) angående den tilltalade följande prestbevis:

Arrendatorn Eric Kämpes i Östansjö gifte son Olof Nordenström är född den 16:de maji 1830, eger försvarlig Christendoms kunskap och begår den heliga Nattvard sist den 2/7 sistlidet år. Emot hans vandel är intet annat menligt anfördt än att han 2ne särskilda gånger, den ena af modren den andra af fadren för mig är anklagad för mindre anständigt uppförande emot dem såsom föräldrar, begge gångerna erhöll han allvarliga varningar för sitt beteende, och bad på min uppmaning om förlåtelse därför, och hvilken förlåtelse han då äfven, med löfte om bättring, af föräldrarna erhöll, hvilket på (bigå...) intygas af:

Håsjö den 15 januari 1855

*Anders Amrén
Comminister*

Arrendatorn Eric Kämpes(...) varjemte (*actor*) framställde att vittna f.d. hästjägaren Hans Skytt i Ansjö och skraddaren Jonas Kullström i Östansjö. Mot Skytt anförde Nordenström såsom jäf att han skall hafva klen Christendomskunskap men då det bland nämnden och närvarande tingsmenighet upplystes att Skytt egde god frejd och hade obehindradt tillträde till H.H. Nattward blev jäfsanmärkingen mot honom ogillad hvarefter Skytt och Kullström, mot hvilken sednare jäf icke anfördes eller kunde utletas, fingo aflägga wanliga sanningseder, om hvars wigt de erinrades, hördes särskilt och berättade:

1. Skytt: att vid ett tillfälle för omkring 2ne år sedan wittnet ankom till Kämpes bostad i Östansjö, der likwäl icke Kämpe vid tillfället var hemma, utan endast hans hustru samt hans twänne söner Olof och Anders. Sedan wittnet en kort stund innewarit i stugan, kommo Olof och Anders i gräl med hwarandra, utan att wittnet nu närmare minnes hvarom tvisten egentligen handlade. Snart kommo de äfwen i handgemäng med hwarandra på golfvet, hvarvid Olof likwäl war den angripande, och Anders endast sökte wärja sig mot Olofs anfall. Deras moder, som redan lagt sig i sin säng, emedan det war sent på qvällen, steg då upp i blotta linnnet och närmade sej de stridande för att skilja dem åt, men Olof stötte då till henne med handen för bröstet, så att hon föll baklänges åter i sängen, hvarefter han sedermera fortsatte slagsmålet med brodren. Modren steg likwäl åter upp ur sängen och försökte skilja dem åt, men blef lika som första gängen stött tillbaka i sängen af Olof. Då modren likwäl ännu en tredje gång uppreste sig i samma afsigt, tog Olof upp från golfvet ett der liggande trädstycke, upplyfte detsamma i wädret och hotade dermed både modren och brodren, hwilka stodo så nära inwid hwarandra att det tillämnade slaget lika lätt kunnat träffa den ene, som den andre. Anders fick likwäl genast tag i trädstycket och afwärdade slaget, och wittnet sprang i detsamma äfwen fram och ryckte trädstycket ur handen på Olof, hvarefter något slagsmål icke inträffade så länge wittnet war qvar, upplysande wittnet, att wittnet wid tillfället icke hörde Olof Nordenström yttra sig något otidigt emot modren. Uppläst och widkändt.
2. Kullström: att under skördeanden sistlidet år, då wittnet war hos Eric Kämpe och sydde kläder, hade en dag vid middagsbordet Kämpe och hans son, tilltalade Olof Nordenström, kommit med hwarandra i ordwexling, angående en wiss målare och hans skicklighet i sitt yrke. Och hade Olof under denna ordwexling blifwit så uppbragt, att han genast efter måltidens slut begaf sig bort i en granngård. Då Olof, som wid denna tid bodde jemte sin hustru hos föräldrarna i Östansjö, sedermera på en lång stund icke återkom, anmodades wittnet af Kämpe att medfölja honom till granngården, för att hemta Olof hem tillbaka igen, hwilket wittnet äfwen gjorde. Då de ankommo till granngården, wägrade likwäl Olof att medfölja hem, hvarföre Kämpe tog sonen i armen, för att föra honom med sig med wåld, samt drog honom på detta sätt ut på farstugubron, der likwäl Olof lyckades slita sig lös ifrån fadren och springande utåt gården, bad fadren kyssa sig i ändan. Kämpe sprang likwäl efter Olof och fick ånyo fatt uti honom, men denne försökte ånyo att göra sig lös, och under det handgemäng som nu uppstod, såg wittnet Olof flera gånger sparka åt fadren, utan att likwäl iakttaga huruwida fadren någon gång deraf träffades. Det lyckades äfwen Olof att också denna gång lösslita sig, men dp Kämpe tredje gången fått tag i Olof, hade flere personer ankommit, hwilka hjälpte Kämpe att få sonen med sig hem, tilläggande wittnet, på gifwen anledning, att wittnet med ifrågavarande tillfälle icke såg Olof Nordenström draga sin fader i håret. Uppläst och widkändt.

(*Härd?*) öfwer wittnesmålen, förnekade Olof Nordenström uti ingen del deras innehåll, utan förklarade endast, att då han, på sätt wittnet Skytt omtalat, vid slagsmålet i Östansjö med brodren

Anders, från glfwet upplyftat ett der liggande trädstycke, hade han med detsamma icke åsyftat att måtta något slag mot modren, utan endast mot brodren, och att då Nordenström under det handgemäng med fadren hwarom Kullström wittnat, sparkat med fötterna, hade han icke dermed åsyftat annat, än att göra sig lös från den misshandling, fadren wid tillfället mot honom utöfwade.

I detta skick öfwerlämnade nu actor målet till domstolens afgörande under yrkande af ansfwar åt Nordenström för hwad emot honom förekommit, och påföljde dag

den 20 januari afsades efter förgången öfwerläggning följande

Utslag:

Alldenstund tilltalade Olof Nordenström är genom egen friwillig, af wittnens intyg styrkt, bekännelse (*för....*) att hafwa dels för omkring twenne år sedan öfwat wåld emot sin moder på det sätt, att han twenne särskilda gånger slått henne för bröstet, så att hon fallit baklänges uti en säng, dels ock wid ett tillfälle under skördandensistlidet år uppfört sig wåldsamt mot sin fader, då denne welat heföra honom från en granngård i Östansjö, samt till honom haft att smädligt yttrande, fördenskull och med tillämpning af 14 cap 2 & 3 §§ M.B. samt Kongl. Brefvet den 28 januari 1793 pröfwar (*R.n...*) rättwist döma honom, Olof Nordenström, att i en bot afstraffas med en månads fängelse wid watten och bröd, att undergå uppenbar kyrkoplikt å en söndag i Håsjö Sockens Kyrka, samt att derefter inför Rätta göra sina föräldrar offentlig afbön.

Dock kommer detta utslag, jemlikt 25 Cap 5 § R.B. att underställas Kongl. Majts. och Rikets Svea HofRätts pröfning hwart emeldertid Nordenströmskall forwaras å Länets Kronohäkte, dit han nu införpassas.